

Evangelium není ideologie

Benedikt XVI. na ekumenickém setkání, Praha, 27. září 2009

Vážení páni kardinálové,
Vaše Excellence,
bratři a sestry v Kristu,

jsem vděčný všemohoucímu Bohu, že mi dal příležitost setkat se s vámi, kteří zde zastupujete různé křesťanské komunity této země. Děkuji doktoru Pavlu Černému, předsedovi Ekumenické rady církví v České republice, za milá slova, kterými mě vaším jménem přivítal.

Moji milí přátelé, Evropa stále prodělává mnoho změn. Těžko uvěřit, že uplynula jen dvě desetiletí od doby, kdy pád bývalých režimů zahájil sice nelehký, ale tvořivý přechod k politickým strukturám umožňujícím větší účast všech. Během tohoto období se křesťané spojili s ostatními lidmi dobré vůle k obnově spravedlivého politického řádu. Také dnes pokračují v hledání nových cest k vzájemnému pochopení, pokojné spolupráci a rozvoji společného dobra.

Nicméně, objevují se nové formy pokusů omezit vliv křesťanství na veřejný život – občas pod záminkou, že křesťanské učení je škodlivé pro blahobyt společnosti. Tento jev nás vybízí ke krátkému zamyšlení. Jak jsem naznačil ve své encyklice o křesťanské naději, umělé oddělování evangelia od intelektuálního a veřejného života by mělo být pobídkou ke vzájemné “sebekritice novověku” a “sebekritice novověkého křesťanství,” zvláště co se týče naděje, kterou každý z nich nabízí lidstvu (srov. *Spe salvi*, 22). Můžeme se ptát sami sebe: co může evangelium říci České republice, a samozřejmě také celé Evropě, v dnešní době, jež se vyznačuje tolika pohledy na svět?

Křesťanství má mnoho co nabídnout v praktické i etické oblasti, protože evangelium nikdy nepřestává inspirovat muže a ženy, aby se zapojili do služby bratřím a sestrám. Málokdo by o tom pochyboval. Avšak ti, kdo mají pohled upřený na Ježíše z Nazareta a hledí na Něj očima víry, vědí, že Bůh nabízí hlubší skutečnost, která je přesto neoddělitelná od “ekonomie” lásky činné v tomto světě (srov. *Caritas in veritate*, 2): nabízí spásu.

Ten pojem má sice mnoho vedlejších významů, vyjadřuje však něco základního a univerzálního o lidské touze po štěstí a dokonalosti. Naznačuje vroucí tužbu po smíření a společenství, jež samovolně vyvěrá z hlouby lidského ducha. Je to ústřední pravda evangelia a cíl, k němuž míří veškerá evangelizační a pastorační péče. Je to kritérium, k němuž křesťané neustále soustřeďují svůj zájem, když se snaží uzdravit rány minulých rozdělení. Za tímto účelem – jak zmínil Dr. Černý – Svatý stolec s potěšením v roce 1999 hostil mezinárodní sympozium o Janu Husovi, aby usnadnil debatu o složitých a neklidných náboženských dějinách v této zemi a obecněji v Evropě (srov. Papež Jan Pavel II, *Promluva k mezinárodnímu sympoziu o Janu Husovi*, 1999). Modlím se, aby podobné ekumenické iniciativy přinesly plody nejen ve snaze o jednotu křesťanů, ale i k prospěchu celé evropské společnosti.

Čerpáme důvěru z vědomí, že poselství církve o spáse v Ježíši Kristu je vždy starobylé a vždy nové, prosycené moudrostí minulosti a překypující nadějí pro budoucnost. Když Evropa naslouchá dějinám křesťanství, naslouchá svým vlastním dějinám. Její představy spravedlnosti, svobody a sociální zodpovědnosti, stejně jako její kulturní a právní instituce

ustanovené, aby uchovávaly tyto pojmy a předávaly je budoucím generacím, jsou formovány křesťanským dědictvím. Vskutku, její paměť minulosti živí její úsilí o budoucnost.

To je důvod, proč křesťané čerpají z příkladů takových postav jako jsou svatý Vojtěch a svatá Anežka Česká. Jejich odhodlání šířit evangelium bylo podloženo přesvědčením, že křesťané by se neměli krčit ze strachu před světem, ale spíše se odvážně podělit o poklady pravdy, které jim byly svěřeny. Podobně i dnes musí mít křesťané odvahu otevřít se přítomné realitě, ocenit vše, co je ve společnosti dobré, a povzbuzovat muže i ženy k zásadnímu obrácení, které vyplývá ze setkání s Kristem a ústí do nového života v milosti.

Z tohoto pohledu jasněji chápeme, proč křesťané musejí se všemi připomínat Evropě její kořeny. Není to proto, že by ony kořeny již dávno uschly. Naopak! Je to proto, že stále – sice jemně, ale úspěšně – dodávají kontinentu duchovní a morální výživu, jež mu umožňuje vést smysluplný dialog s lidmi jiných kultur a náboženství. Právě proto, že evangelium není ideologií, nesnaží se uzavřít vyvíjející se společensko-politické skutečnosti do strnulých schémat. Spíše přesahuje proměnlivost tohoto světa a vrhá nové světlo na důstojnost lidské osoby v každé době. Milí přátelé, prosme Pána, aby nám vložil do duše odvahu dělit se o nadčasové pravdy vedoucí ke spáse, které formovaly a budou dál formovat společenský a kulturní pokrok tohoto kontinentu.

Spása získaná Ježíšovým utrpením, smrtí, vzkříšením a nanebevstoupením nás, kdo v něho věříme, nejen proměňuje, ale nutí nás sdílet tuto Dobrou zprávu s ostatními. Kéž dary Ducha svatého, dary poznání, moudrosti a rozumu (srov. Iz 11,1-2; Ex 35,31) osvítlí naši schopnost porozumět pravdě, které nás Ježíš učí, tak abychom neúnavně usilovali o jednotu, po níž touží pro všechny své děti znovuzrozené ve křtu a pro celý lidský rod.

S těmito myšlenkami a s bratrskou láskou k vám a k členům jednotlivých vašich komunit, vám vyjadřuji své hluboké díky a svěřuji vás všemohoucímu Bohu, který je naší pevnou tvrzí, naším nedobytným hradem a naším vysvoboditelem (Žl 144,2). Amen.